

ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

**The Factors Affecting the Learning Loss of Upper Primary School
Students Under the Office of Phitsanulok Primary Education
Service Area Office 3**

อภิษฎา ดำนอุดม และ นันทิมา นาคาพงศ์ อัศวรักษ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Apichaya Danudom and Nanthima Nakaphong Asvaraksha

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: jajah_apichaya@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และ 2) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 390 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้น (Multistage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .952 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) พบว่า ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรมีทิศทางความสัมพันธ์ทางลบในระดับค่อนข้างต่ำ ได้แก่ โอกาสทางการศึกษา (X_1) การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2) การจัดการเรียนรู้ (X_3) และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (X_4) และมีตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปรมีทิศทางความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (X_5) โดยมีความสัมพันธ์ระหว่าง -.243 ถึง -.119

* วันที่รับบทความ : 30 เมษายน 2566; วันที่แก้ไขบทความ 21 พฤษภาคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 24 พฤษภาคม 2566

Received: April 30, 2023; Revised: May 21, 2023; Accepted: May 24, 2023

2. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) พบว่า โอกาสทางการศึกษา (X_1) การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2) และการจัดการเรียนรู้ (X_3) ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .396 ค่าอำนาจการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .157 สามารถอธิบายตัวแปรเกณฑ์ได้ร้อยละ 15.7 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_y = -0.298X_2^* - 0.283X_3^* - 0.195X_1^*$$

คำสำคัญ: ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้; ปัจจัยที่ส่งผล; นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

Abstracts

The objective of this study was to investigate The Factors Affecting The Learning Loss of Upper Primary School Students Under the Office of Phitsanulok Primary Education Service Area Office 3 to study the relationship of factors affecting learning loss among high school students. Under the Office of Phitsanulok Primary Education Area Area 3 and to create equations to predict factors that affect Learning Loss of Upper Primary School Students Under the Office of Phitsanulok Primary Education Service Area Office 3, the sample used in this research was high school students. Under the Phitsanulok Primary Education Area Office, District 3, Semester 2, Academic Year 2022, 390 students using the Multistage random sampling method. It is a 5-level estimation scale, analyzing data by averaging standard deviations. Pearson correlation coefficient and enter multiple regression analysis.

The results of the research were as follows:

1. The Factors Affecting The Learning Loss of Upper Primary School Students Under the Office of Phitsanulok Primary Education Service Area Office 3 overall averages moderately. Considering each aspect. The factor with the highest average was parental engagement (X_4), followed by the learning environment (X_5), and the lowest average factor was educational opportunity (x_1).

2. The Stepwise Multiple Regression Analysis of factors affecting learning loss found that educational opportunities (X_1), self-regulation in learning (X_2), and learning management (X_3) affect learning loss Statistically significant at a level of .05 with a multiple correlation coefficient (R) of .396, a predictive power value (R^2) of .157, a threshold variable of 15.7% can be explained.

$$Z_y = -0.298X_2^* - 0.283X_3^* - 0.195X_1^*$$

Keyword: Learning Loss; Factors Affecting; Upper Primary School Students

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยนั้นส่งผลให้วงการศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด คือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในปีการศึกษา 2564 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดรูปแบบการเรียนการสอนไว้ 5 รูปแบบ ตามบริบทและความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน คือ ON-AIR, ONLINE, ON-DEMAND, ON-HAND และ ON-SITE โดยไม่จำเป็นว่าโรงเรียนที่ปิดเรียนต้องใช้การเรียนการสอนแบบออนไลน์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม จากการประเมินสถานการณ์ด้านการศึกษาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของโควิด-19 พบว่า การเรียนการสอนแบบออนไลน์ไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับการเรียนในห้องเรียน ทำให้เด็กเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss) อาจเนื่องมาจากความไม่พร้อมของผู้ปกครอง การขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต การใช้เวลาหน้าจอมากเกินไป ขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน จนทำให้เกิดความเครียดทั้งผู้เรียนและครูผู้สอน (ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค, 2564 : ออนไลน์) โดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและประธานอนุกรรมการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ได้ระบุถึงภาวะการเรียนรู้ถดถอย (Learning Loss) ไว้ในงานเสวนาออนไลน์ โรงเรียนเปลี่ยนใหม่ ปิด Gap ห้องเรียนยุคโควิด ว่า เด็กนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน มีเด็กจำนวนหนึ่งที่ไม่บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ และไม่ได้รับการดูแล ทำให้เกิดช่องว่างทางการศึกษา โดยที่ผ่านมามีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทยก็มีมาช้านาน เมื่อเจอกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยิ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดช่องว่างมากยิ่งขึ้น แม้นโยบายทางการศึกษาจะต้องการให้เกิดความเท่าเทียมกันก็ตาม แต่วิธีปฏิบัติจริงกลับเป็นการสร้างความแตกต่าง ตั้งแต่เรื่องงบประมาณของแต่ละโรงเรียน ที่ให้ทุกโรงเรียนเท่ากันหมด ในขณะที่ความต้องการของแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน จึงเป็นการสร้างความด้อยโอกาสให้กับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล เกิดความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นเมื่อต้องใช้อุปกรณ์ในการเรียนเพิ่ม รวมไปถึงการจัดการศึกษาที่ต่างกันของโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทำให้เด็กส่วนหนึ่งต้องประสบกับปัญหาภาวะถดถอยทางการศึกษามากขึ้น (สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (วสศ.), 2022 : online)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2564 : 12) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” พบว่าภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนไทยก่อให้เกิดภาวะถดถอยเชิงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ด้านการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พลศึกษา และสุขศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และภาษาต่างประเทศ รวมทั้งภาวะถดถอยเชิงคุณลักษณะของการเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน ความพร้อม ความพยายามทุ่มเท การปรับตัว และแรงจูงใจในการเรียนรู้

การเกิดความเครียด ความวิตกกังวลในการเรียนรู้และการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทักษะการปฏิบัติและทักษะทางสังคม รวมถึงความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน และโอกาสในการได้รับการศึกษาต่อของผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งเกิดขึ้นในหลายมิติและในหลายช่วงวัย โดยเริ่มจากเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาที่พบว่าในมิติของความรู้ นั้น เด็กนักเรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านและคณิตศาสตร์ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่กล้าตอบคำถาม การขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และทักษะชีวิตสัมพันธ์ภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นลดลง ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีสาเหตุมาจากรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่ทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจ ขาดความสนใจ และลดทอนความมั่นใจของนักเรียนลดลง นอกจากนั้นแล้วปัญหายังเกิดจากการขาดความเข้าใจและขาดการสนับสนุนของผู้ปกครอง รวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างครู - นักเรียนที่ลดน้อยลง ตลอดจนความไม่พร้อมของสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีในการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลกระทบจากการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่ผ่านมา จำนวน 161 โรงเรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้มีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษา ปรับวิธีการนิเทศ การกำกับติดตาม และประเมินผลการเรียนใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น ปรับลดขนาดห้องเรียนตามมาตรการการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ให้การเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการบริหารสถานศึกษารูปแบบต่าง ๆ เรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ครูเปลี่ยนวิธีสอน วิธีการวัดประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความพร้อมของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามัคคี ร่วมมือ และช่วยเหลือกันมากขึ้น ด้านนักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมาก นักเรียนที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี ได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นเกิดการเรียนรู้จากออนไลน์และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มากขึ้น สำหรับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนท้องถิ่น มีการติดต่อสื่อสารเพื่อรับข่าวสารจากโรงเรียนมากขึ้น สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน อสม. และผู้นำท้องถิ่น อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการปิดเรียนเป็นระยะเวลานานในช่วงปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 นั้นยังพบว่า อินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอและสัญญาณไม่เสถียร คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง อาคารสถานที่เพื่อการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคไม่เพียงพอ หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ขอข้อมูลจำนวนมากจากโรงเรียนทำให้เป็นภาระงานและกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ครูมีวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ที่จะส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนตกต่ำลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3, 2565 : 3) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพินิจโลก เขต 3 ระหว่างปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของปีการศึกษา 2564 ต่ำกว่าปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีแนวโน้มลดลง โดยอาจมีสาเหตุมาจากการปิดเรียนเป็นระยะเวลานานในช่วงปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 ทำให้นักเรียนไม่สามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ได้เท่าที่ควร อินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอและสัญญาณไม่เสถียร คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง อาคารสถานที่เพื่อการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคไม่เพียงพอ หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ขอข้อมูลจำนวนมากจากโรงเรียนทำให้เป็นภาระงานและกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ครูมีวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่จะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนตกต่ำลง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง รวมถึงสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่อาจจะส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้เห็นถึงผลกระทบจากภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลากหลายด้าน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพินิจโลก เขต 3 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพินิจโลก เขต 3 และเพื่อเป็นแนวทางในการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพินิจโลก เขต 3 ในการนำมาแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของผู้เรียนในสังกัดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 161 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 6,606 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนนักเรียน 390 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แนวคิดของ Hair และคณะ (2010 อ้างใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 : 9) ได้แนะนำว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 10 – 20 เท่าของจำนวนตัวแปรในงานวิจัยนั้น ๆ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมี 5 ตัวแปร ขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีอย่างน้อย 50 คน ทั้งนี้เพื่อลดความสูญหายของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 390 คน การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายชั้น (Multistage random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม โดยสุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนครไทย อำเภอชาติตระการ อำเภอพรหมพิราม และอำเภอวัดโบสถ์ เนื่องจากแต่ละอำเภอมิมีบริบทของการจัดการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน โดยในแต่ละอำเภอทำการสุ่มโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขยายโอกาส ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จะได้กลุ่มตัวอย่างมาอำเภอละ 3 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 12 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,222 คน

ขั้นที่ 2 ใช้นักเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม โดยสุ่มรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จากการคำนวณสัดส่วนของประชากร 1,222 คน ต่อขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 390 คน คิดเป็นร้อยละ 3.13 โดยประมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เมื่อสุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอีกครั้งตามสัดส่วนที่คำนวณได้ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 390 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 8 ตอน เป็นข้อคำถามเชิงลบจำนวน 9 ข้อ และข้อคำถามเชิงบวกจำนวน 51 ข้อ รวมทั้งหมด 60 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษา จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการกำกับตนเองในการเรียนรู้ จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 8 อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่านิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรในงานวิจัยที่เป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ และใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำนิยามเชิงปฏิบัติการมาสร้างตารางกำหนดการรับรู้ของนักเรียนเพื่อกำหนดรายละเอียดและข้อความของคำถามที่ต้องการจะวัด โดยประกอบด้วย 6 ตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ผู้วิจัยจัดทำร่างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอความเห็นชอบและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละตัวแปรเพื่อปรับปรุงข้อคำถามและจัดทำฉบับร่าง โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence: IOC) โดยดัชนีความสอดคล้องในเกณฑ์การตัดสินด้วยคะแนนตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ในแต่ละข้อคำถาม (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ขำนิประศาสน์, 2545 : 145) โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือ หลังผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จะได้ข้อคำถามที่ใช้ได้ทั้งหมด 60 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบแล้วนั้นไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษาจริง (Try Out) จำนวน 30 คน

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha - Coefficient) ซึ่งจะคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า α ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่านำไปใช้ได้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานิประศาสน์, 2545 : 146) โดยค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .952

7. นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามผ่าน Google form โดยตนเองติดต่อประสานกับทางโรงเรียนและให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในขณะนั้น

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วจากนั้นนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุด

3.4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและรายงานผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ด้วยค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

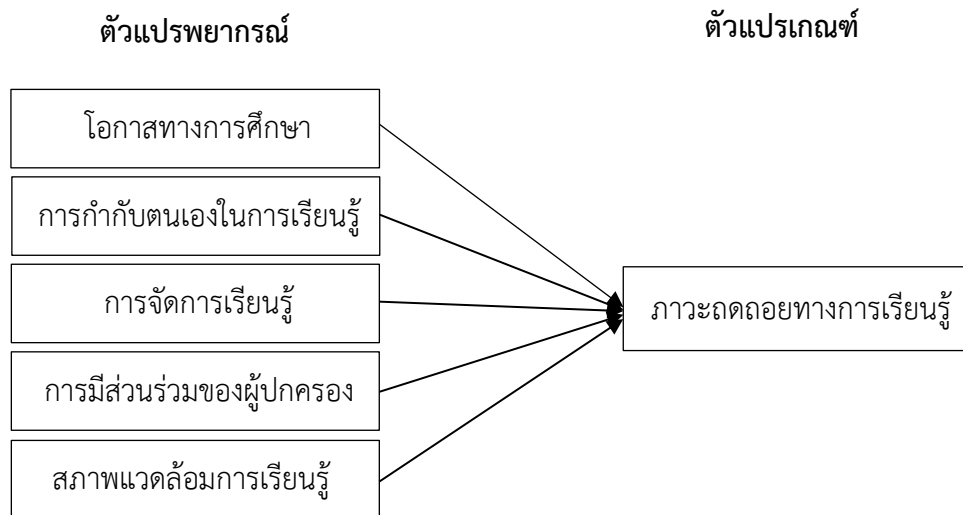
เกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 144)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .81 ขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .61 – .80 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .41 – .60 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .20 – .41 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
 โดยเครื่องหมาย +, - หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้
 r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน
 (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)
 r มีเครื่องหมาย - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม
 (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

4.2. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เพื่อ
 ค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดี และสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning
 Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

จากการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยหรือตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลไปยัง
 ภาวะถดถอยของผู้เรียนนั้น (Poornima Sayeejan & Ananthamyl Nithlavarnan, 2018: 21-38 ;
 Emma Dorn et al., 2020:online ; Tashmina Rahman and Uttam Sharma, 2021 :online ; Tessa
 M. Schuurman et al., 2021: 309-326 ; Trias et al.,2021: e1509 ; Harry Anthony Patrinos et al.,
 2022 :online; Sergei P. Zhdanov et al., 2022: ep369 ; อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และคณะ, 2565 พบว่า
 ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) โอกาสทางการศึกษา (Educational Opportunities) 2) การกำกับตนเอง
 ในการเรียนรู้ (Self-regulated learning) 3) การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) 4) การมีส่วน
 ร่วมของผู้ปกครอง (Parents' Participation) และ 5) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning
 Environment) ซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรพยากรณ์ และระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ ผลปรากฏแสดงดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y
โอกาสทางการศึกษา	1					
การกำกับตนเองในการเรียนรู้	.364**	1				
การจัดการเรียนรู้	.457**	.345**	1			
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	.456**	.394**	.517**	1		
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	.455**	.347**	.585**	.532**	1	
ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	-.315*	-.380**	-.369**	-.143*	-.220*	1

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ 4 ตัวแปร มีทิศทางความสัมพันธ์ทางลบในระดับค่อนข้างต่ำกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ได้แก่ โอกาสทางการศึกษา (X_1) การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2) การจัดการเรียนรู้ (X_3) และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (X_5) และมีตัวแปรพยากรณ์ 1 ตัวแปร มีทิศทางความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง -0.380 ถึง -0.143 เมื่อเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อย พบว่า การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ -0.380 รองลงมาคือการจัดการเรียนรู้ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.369 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ โอกาสทางการศึกษา (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.315 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.220 และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ -0.143 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$

ตอนที่ 4 ผลการค้นหาวัดตัวแปรพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

1. การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผลปรากฏดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	3	18.351	6.117	7.619*	.000
Residual	388	98.755	.803		
total	389	117.106			
R = .396 R ² = .157 SE _{est} = .896					

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

จากตาราง 2 การทดสอบเงื่อนไขหรือข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple linear regression analysis) พบว่า ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity โดยผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า มี 3 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .396 ค่าอำนาจการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .157 สามารถอธิบายภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ได้ร้อยละ 15.7 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (SE_{est}) เท่ากับ .896

2. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลปรากฏดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปรพยากรณ์	b	β	SE_b	t	sig
Constant	4.255		.407	10.448*	.000
โอกาสทางการศึกษา (X_1)	-.163	-.195	.080	-2.028*	.045
การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2)	-.344	-.298	.105	-3.277*	.001
การจัดการเรียนรู้ (X_3)	-.306	-.283	.103	-2.965*	.004

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ โอกาสทางการศึกษา (X_1) การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2) และการจัดการเรียนรู้ (X_3) ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (a) เท่ากับ 4.255 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

2.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$Y = 4.255 - 0.344X_2^* - 0.306X_3^* - 0.163X_1^*$$

2.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z_y = -0.298X_2^* - 0.283X_3^* - 0.195X_1^*$$

จากสมการการถดถอยพหุคูณ พบว่า

ถ้าคะแนนการกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2) เปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนนมาตรฐาน จะทำให้คะแนนภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ลดลง 0.298 คะแนนมาตรฐาน

ถ้าคะแนนการจัดการเรียนรู้ (X_3) เปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนนมาตรฐาน จะทำให้คะแนนภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ลดลง 0.283 คะแนนมาตรฐาน

ถ้าคะแนนโอกาสทางการศึกษา (X_1) เปลี่ยนแปลงไป 1 คะแนนมาตรฐาน จะทำให้คะแนนภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ลดลง 0.195 คะแนนมาตรฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากสมการพยากรณ์ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า โอกาสทางการศึกษา (X_1) การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2) การจัดการเรียนรู้ (X_3) ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (X_2) ส่งผลทางลบต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หากการกำกับตนเองในการเรียนรู้ไม่ดีจะส่งผลให้นักเรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่นักเรียนไม่มีการควบคุมตนเองในการเรียนรู้ อย่างมีระบบและรอบคอบ ไม่ได้รับการกระตุ้นในการเรียน ไม่มีการกำหนดเป้าหมายสำหรับการเรียนรู้ของตนเองอย่างชัดเจน รวมถึงไม่มีการติดตาม กำกับการกระทำของตนเอง เนื่องจากนักเรียนอาจมีความเครียด และไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง นอกจากนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนต้องทำงานบ้านเพื่อช่วยเหลือผู้ปกครอง หรือนักเรียนบางคนต้องไปช่วยผู้ปกครองทำงานจึงทำให้นักเรียนไม่มีเวลาให้กับการเรียนมากพอ โดยการกำกับตนเองในการเรียนรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564 : 221) ที่พบว่า การรับรู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ด้านการกำกับตนเองในการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งอิทธิพลทางตรงและโดยรวมต่อการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกระดับชั้น โดยผู้เรียนที่สามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ได้ดีจะรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของตนเองในระดับต่ำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Trias et al. (2021 : 1) ที่ได้ศึกษาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ (SRL) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบริบททางเศรษฐกิจและสังคมชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มขึ้นและวิกฤตการณ์การเรียนรู้เนื่องมาจากการระบาดใหญ่ของโควิด-19 ทำให้ต้องทบทวนบทบาทของการศึกษาในการบรรลุทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือเพื่อศึกษาอุบัติการณ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลยุทธ์การกำกับตนเอง โดยพิจารณาจากบริบททางเศรษฐกิจและสังคมตอนปลายชั้นประถมศึกษา กลยุทธ์ SRL ได้รับการประเมินจากมุมมองของนักเรียนและครู โดยแยกการวัดเป็นสามมิติในงานต่าง ๆ มีนักเรียน 67 คนในปีสุดท้ายของการศึกษาระดับประถมศึกษาเข้าร่วม มาตรการ SRL ถูกเปรียบเทียบโดยใช้การทดสอบที่มีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ และบริบททางเศรษฐกิจและสังคมระดับต่ำและปานกลาง (เวอร์ชันทดสอบที่แข็งแกร่งของ Welch สำหรับสองกลุ่ม การทดสอบของ Yuen และ ANOVA แบบสองทางโดยพิจารณา

จากค่าเฉลี่ยที่ถูกตัดแต่งและความแปรปรวนของ Winsorized) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลกระทบและคาดการณ์กลยุทธ์การคาดการณ์ล่วงหน้าอย่างมีนัยสำคัญ ในบริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่ต่ำ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเพิ่ม SRL ของตนให้เต็มที่ มีการหารือเกี่ยวกับบทบาทการปรับประสบการณ์ของโรงเรียนในการกำกับตนเอง

2. การจัดการเรียนรู้ (X_3) ส่งผลทางลบต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หากการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่ดีจะส่งผลให้นักเรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการปิดโรงเรียนเป็นเวลานานเนื่องด้วยการเกิดโรคระบาดทำให้ครูต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนแบบอื่นทดแทนการสอนในห้องเรียนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อให้นักเรียนต้องปรับตัวกับการเรียนในรูปแบบใหม่ตามไปด้วย ครูบางท่านไม่ได้ปรับวิธีการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและความสามารถในการรับรู้ของนักเรียนแต่ละคน ครูขาดความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยี ในการออกแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ รวมถึงนักเรียนบางคนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่ห่างไกลสัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือขาดแคลนอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ก็อาจทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาได้ อีกทั้งความสามารถของครูในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่แก่นักเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงหรือจัดอบรมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Poornima และ Ananthamyl (2018 : 21) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสูญเสียการเรียนรู้และความยากลำบากในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงวันหยุด พบว่าการแนะนำการเรียนรู้ของครู และวิธีการเรียนรู้แบบ passive กล่าวคือ ครูมีหน้าที่สั่งงาน นักเรียนมีหน้าที่ทำตาม ไม่มีสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ดิจิทัล เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การถดถอยทางการเรียนรู้ นอกจากนี้การลืมนทเรียน แรงจูงใจในการเรียนรู้ไม่สามารถซ่อมเสริมด้วยการสอนที่รวดเร็วได้ รวมทั้งการออกกลางคันของนักเรียนด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรดำเนินการแก้ไขด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาการถดถอยทางการเรียนรู้ ทั้งนี้ รัฐบาล NGOs และชุมชนยังมีความคาดหวังว่าการสร้างระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นจะทำให้การพัฒนาเท่าเทียมและยั่งยืนได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tashmina Rahman และ Uttam Sharma (2021 : 8) ที่ได้ศึกษาการจำลองสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลกระทบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนจากการปิดโรงเรียนในบังกลาเทศ พบว่า การมีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียนก็เป็นสิ่งจำเป็น ครูควรมีการสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ทันเมื่อโรงเรียนเปิดใหม่ควบคู่ไปกับการเตรียมการสอนในระดับที่เหมาะสมการบรรเทาผลกระทบที่ส่งผลให้เกิดการสูญเสียการเรียนรู้ขั้นตอนแรกคือการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อพวกเขากลับไปที่ห้องเรียนและประเมินการเรียนรู้เกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้และการคิดเลข ตลอดจนการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินเชิงรูปแบบและเชิงสรุปและการศึกษาซ่อมเสริม

เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อช่วยให้นักเรียนตามทันการสูญเสียทางการเรียนรู้เมื่อโรงเรียนเปิดทำการอีกครั้ง หากเป็นไปได้ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือจัดกลุ่มตามระดับการเรียนรู้ระหว่างการแก้ไขเป็นสิ่งสำคัญในการเร่งการเรียนรู้ นี่เป็นสิ่งสำคัญเพราะหนึ่งตัวทำนายที่ใหญ่ที่สุดของการเลิกเรียนกลางคันคือการศึกษาล้าหลัง โดยเฉพาะจากโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ และท่ามกลางผลกระทบจากโรคระบาด เด็กส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียนด้อยโอกาสเพราะจะเกิดการสูญเสียการเรียนรู้ในที่สุด

3. โอกาสทางการศึกษา (X_1) ส่งผลทางลบต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หากมีโอกาสด้านการศึกษาที่ไม่ดีจะส่งให้นักเรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่โรงเรียนให้โอกาสด้านการศึกษา ให้การช่วยเหลือ และส่งเสริมสนับสนุนกับนักเรียนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งไม่ได้ครอบคลุมนักเรียนทั้งหมด ทำให้นักเรียนในกลุ่มที่ไม่ได้รับโอกาสด้านการศึกษามากพอเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ อาจกล่าวได้ว่านักเรียนบางคนอาจต้องการการสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษาหรืออาจต้องการโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาเพิ่มเติม นอกจากนี้การให้เปล่าในระดับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐาน ไม่ได้ครอบคลุมถึงอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในเชิงคุณภาพของการศึกษาในพื้นที่ที่มีความแตกต่างทางเศรษฐกิจและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ต่างกัน (อัจฉริย์ ทิพนธธรณินทร์ และสมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ, 2556 : 194-208) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tessa M. Schuurman และคณะ (2021 : 7) ได้ศึกษาการสูญเสียการเรียนรู้ในประชากรนักเรียนที่เปราะบางหลังการปิดโรงเรียนเนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งแรกในประเทศเนเธอร์แลนด์ พบว่าการปิดโรงเรียนเป็นเวลานานเนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้น เกิดความไม่ต่อเนื่องในการเติบโตของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจากการทดสอบมาตรฐานระดับประเทศ และทำให้สูญเสียการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 ในวิชาคณิตศาสตร์ และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 ในด้านความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งเกินระยะเวลาที่โรงเรียนปิด ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการปิดโรงเรียนมีส่วนทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา มีโอกาสด้านการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน และระบุว่านักเรียนบางส่วนอาจต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมเป็นพิเศษอีกด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Harry Anthony Patrinos และคณะ (2022 : 13 - 14) ที่ได้วิเคราะห์การสูญเสียการเรียนรู้ของนักเรียนช่วงการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีการปิดโรงเรียนระหว่างเดือนมีนาคม 2020 ถึง มีนาคม 2022 พบว่า การสูญเสียการเรียนรู้อาจส่งผลกระทบต่อวิถีการศึกษาของนักเรียน เนื่องจากการสูญเสียการเรียนรู้มีแนวโน้มที่จะจำกัดโอกาสในการก้าวไปสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีการสูญเสียรายได้ในระยะยาว โดยนักเรียนอาจสูญเสียรายได้ในอนาคต ซึ่งผลกระทบของการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั่วโลกนั้นมีมากมาย และความไม่เท่าเทียมในการเรียนรู้ในกลุ่มผู้ได้เปรียบและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา มีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป การค้นพบเหล่านี้ยืนยันว่าการสูญเสียการเรียนรู้มีอยู่จริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การกำกับตนเองในการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดี ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและเรียนรู้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนรู้ให้นักเรียนต่อสู้กับงาน โดยอาจสังเกตจากการสอนในชั้นเรียนของตนเอง

2. จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดี ดังนั้นสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมหรือจัดอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาครูเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและการใช้สื่อวัตกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อเป็นประโยชน์แก่ครูผู้สอนในการนำแนวทางมาประยุกต์ใช้หรือนำไปใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน อีกทั้งเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงบทบาทหน้าที่ของครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ

3. จากผลการวิจัย พบว่า โอกาสทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดี ดังนั้นสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเพิ่มการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมและปรับปรุงคุณภาพของระบบการศึกษา เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสถานศึกษา ระดับชั้นเรียน หรือระดับนักเรียนรายบุคคล

2. ควรศึกษาวิจัยตามแนวคิดหรือทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้องกับด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่ส่งผลกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ซึ่งอาจส่งผลการวิจัยที่แตกต่างจากงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS* (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ภูมิศรัณย์ ทองเหลืมนาค. (2564). *สำรวจผลกระทบ COVID-19 จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของการศึกษาโลก*. สืบค้น 13 กันยายน 2565, จาก <https://www.eef.or.th/article1-02-01-211/>.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2545). *ระเบียบวิธีการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (วสศ.). (2022). *Learning Loss* ภาวะการเรียนรู้ถดถอย. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2565, จาก <https://research.eef.or.th/learning-loss-recession/>
- สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2565). *แนวทางแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3*. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://online.pubhtml5.com/aezk/nnok/index.html#p=1>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉริย์ ทิพนธธรณินทร์ และ สมบูรณ์ ศิริสรธริธ. (2556). ความเท่าเทียมทางการศึกษารากฐานการพัฒนาการศึกษาไทยสู่สากล. *วารสารการเมืองการปกครอง*. 3 (2), 194-208.
- Emma Dorn, Bryan Hancock, Jimmy Sarakatsannis, and Ellen Viruleg. (December 8, 2020). COVID-19 and learning loss—disparities grow and students need help. McKinsey Global Publishing. *Online*. Retrieved August 11, 2022, from <https://www.mckinsey.com/industries/public-and-social-sector/our-insights/covid-19-and-learning-loss-disparities-grow-and-students-need-help>.
- Harry Anthony Patrinos Emiliana Vegas and Rohan Carter-Rau. (May 2022). An Analysis of COVID-19 Student Learning Loss. Policy Research Working Paper 10033. *Online*. Retrieved August 11, 2022, from <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/2f5687e1-25a0-5d2d-9e41-29aa5d172ae0/content>.
- Poornima Sayeejan and Ananthamyl Nithlavarnan. (2018). Learning loss and learning difficulties of junior secondary students in science subject due COVID 19 OUTBREAK, *The Sri Lanka Journal of South Asian Studies*. 4 (1), 21-38.
- Sergei P. Zhdanov Kseniia M. Baranova Natalia Udina Artem E. Terpugov Elena V. Lobanova and Oksana V. Zakharova. (2022). Analysis of Learning Losses of Students During the COVID-19 Pandemic. *Contemporary Educational Technology*. 14 (3), ep369.

- Tashmina Rahman and Uttam Sharma. (January 2021). A SIMULATION OF COVID-19 SCHOOL CLOSURE IMPACT ON STUDENT LEARNING IN BANGLADESH. *The World Bank*. Retrieved August 11, 2022, from <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/7920fbdb-db09-50e2-953d-e9c1c1fef4b1/content>.
- Tessa M. Schuurman, Lotte F. Henrichs, Noémi K. Schuurman, Simone Polderdijk & Lisette Hornstra. (2021). Learning Loss in Vulnerable Student Populations After the First Covid-19 School Closure in the Netherlands. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 67(2), 309-326.
- Trias, D., Huertas, J. A. ., Mels, C. ., Castillejo, I., & Ronqui, V. (2021). Self-regulated learning, academic achievement and socioeconomic context at the end of primary school. *Revista Interamericana De Psicología/Interamerican Journal of Psychology*, 55 (2), e1509.